

FORTIDSMINNEFORENINGEN

VESTFOLD AVDELING

Larvik Politikammer
Brannvaktsgaten 7
3256 Larvik

Tønsberg 20. april 2010

Anmeldelse

Fortidsminneforeningens Vestfoldavdeling anmelder herved eiere av eiendommen Gnr.4031 bnr.22, Brunlanes, Larvik kommune, Vimal Badhwar / Hanne Valen–Senstad for mulig overtredelse av lovverk ved at de erkjenner å ha revet den såkalte ”Bondebrygga” på ovennevnte eiendom. Lokale brukere mener å ha hevd på bruk og at de dermed er eiere av bryggen.

Det foreligger ikke nødvendig tillatelse etter Plan- og bygningslovens § 110, annet ledd (tiltak utført uten nødvendig tillatelse). Fortidsminneforeningen ber Larvik politikammer vurdere om rivingen er skadeverk som rammes av Straffelovens § 291 (simpelt skadeverk) eller Straffelovens § 292 (grovt skadeverk). Et betydningsfullt lokalt kulturminne er fjernet med få spor tilbake.

Det fremgår av oppslag i Østlands-Posten at grunneier påtar seg ansvaret for rivingen. Fortidsminneforeningen oppfatter det slik at rivingen er utført med forsett og kulturminnet er så betydelig skadet at karakteristikken ”rasert” er dekkende. Vi viser også til Rundskriv T-4/93, Rikspolitiske retningslinjer for Oslofjorden: 3.1 *Hovedmål: Innenfor retningslinjenes geografiske virkeområde skal naturverdier, kulturminneverdier og rekreasjonsverdier forvaltes som en ressurs av nasjonal betydning, til beste for befolkningen idag og i fremtiden.* 3.2.2 *Kulturminner og kulturmiljøer: Det må legges vekt på å bevare karakteristiske kulturlandskap, kulturminner, kulturmiljøer og enkeltstående eksempler på den særegne kystkulturen i området.*

Rundskrivet gir en klar føring fra staten for hvordan kulturminner knyttet til sjø og strandsone skal vektlegges og ivaretas og bør være ledende for hvordan verdiene i denne saken vurderes og vektlegges.

Forholdets art

Saken dreier seg om riving av en brygge med kulturhistorisk- og rekreasjonsmessig verdi. Bryggen ble revet i løpet av natt til 14. april 2010 eller på morgenen samme dag. Det er uavklart uenighet mellom brukerne av bryggen og grunneier hvorvidt bryggen tilhører brukerne eller grunneier. Brukerne viser til hevd 100 år tilbake. For Fortidsminneforeningen fremstår saken nå slik at den uanmeldte rivingen ble utført for å tvinge gjennom grunneiers oppfatninger om saken uten hensyn til siviliserte og aksepterte former for megling og løsning..

Bakgrunn for saken

Fortidsminneforeningen avdeling Vestfold har vært engasjert i arbeidet for å bevare den såkalte ”Bondebrygga” siden januar 2009 da avdelingen ble kontaktet av brukerne av bryggen som fryktet grunneiers planer for å fjerne kulturminnet.

I løpet av 2009 erklærte Vestfold fylkeskommune som regional vernemyndighet at bryggen har kulturhistorisk verdi som et bevaringsverdig kulturminne:

”(...) Brygga på Nalum er et eksempel på en type brygge som har vært vanlig, men som ikke lenger er det. Vi ser at fortidsminneforeningen kaller brygga ”dagliglivets kulturminne”, og vi støtter denne vurderingen. Dette er et kulturminne med høy lokal verdi. Noe også engasjementet i saken vitner om. (...) Brygga på Nalum er et kulturminne av lokal verdi som vitner om Vestfolds særegne kystkultur og som på denne bakgrunn bør bevares”. (Sitat fra Larvik kommunes fremlegg til planutvalgsmøte 7.03.2009)

Side 1 av 2

FORTIDSMINNEFORENINGEN VESTFOLD AVDELING

”Bondebrygga” var et av fem kulturminner i Vestfold som tevlet fylkesvis gjennom NRK radios kulturminnetevling i kulturminneåret 2009 med tema dagliglivets kulturminner. ”Bondebrygga” er en bryggekonstruksjon som tidligere var vanlig, men nå er blitt svært sjelden ettersom bestanden av slike brygger med årene er blitt kraftig redusert. ”Bondebrygga” er derfor et svært viktig lokalt kulturminne som har stor betydning for lokal identitet og historie. Kulturminneverdien av en slik brygge vil øke med tiden ettersom bestanden blir mindre.

Denne bryggen ble opprinnelig oppført for ca. 100 år siden, men materialene ble fornyet i 1962. Det ligger i bryggens natur at deler og konstruksjoner over til vil skiftes ut. Fortidsminneforeningen ble informert om rivingen av ”Bondebrygga” av brukerne pr e-post 14.04.2010. Gjennom Østlands-Posten fredag 16.04.2010 er vi gjort oppmerksom på at grunneier har påtatt seg ansvaret for rivingen av bryggen.

Sakens karakter

Kystkulturen i Norge har tidligere vært et undervurdert tema, men som de siste årene har fått øket status i vernesammenheng. ”Bondebrygga” representerer en type kulturminne som har vært særlig lite påaktet. Til dels fordi en brygges karakter er å fornyes over tid i motsetning til bygninger som pga mer beskyttet plassering bibeholder større grad av opprinnelig materialautentisitet. Brygger og andre innretninger i sjø vil i større grad måtte verdivurderes ut fra opprettholdelse/videreføring av konstruksjonsmåte og utseende.

Brygger med samme konstruksjon som ”Bondebrygga” er i dag blitt svært sjeldne og vi har ikke kunnet oppdrive andre eksempler i Vestfold. ”Bondebrygga” spilte en viktig rolle i lokalsamfunnets næringsvirksomhet og selvoppholdelse gjennom hundre år. Det vites ikke om tradisjonen akkurat her strekker seg enda lenger tilbake i tid, men fundamentene kan gjerne ha høyere alder.

”Bondebrygga” var et særegent innslag langs den offentlige Kyststien og hadde stor historisk forklaringsverdi. Både ut fra lokalhistoriske og alment historiske vurderinger har ”Bondebrygga” utvilsomt hatt stor bevaringsverdi og betydd mye for en stor gruppe mennesker.

I dette tilfellet er bryggen fjernet uten tillatelse og i en situasjon hvor eierskapet tegnet til å avklares rettslig. Fortidsminneforeningen mener det er grunn til å vurdere saken som alvorlig. En henleggelse vil bidra til at andre grunneiere følger eksemplet.

Riksadvokaten har i rundskriv 4-1986 (R 2491/84) pekt på at natur- og kulturvern er goder som i de senere år er gitt økt strafferettslig vern.

For styret
Fortidsminneforeningen Vestfold avdeling

Ragnar Kristensen
leder

Stein Idar Hagen
styremedlem